

opravil vse, kar je kdaj v meni zadrhtelo in vse je postalo zdaj čisto in belo in celo vse, kar se bo še kdaj v meni zbudilo, bo nosilo brez madeža sijaj te ure na sebi. Tako čutim zdaj večno mladost svoje duše in svetlo prostost življenja in pot naprej. —

Tako sem prepisal skoraj dobesedno, samo da v prozaični obliki, ta proizvod.

Sploh pa ima g. Oton Zupančič to specialiteto, da rad meša „sacra profanis.“ Primeri še njegovo „večerno vizijo“ itd. Trivialna je tudi njegova: V album slikarju Hinku Smrekarju. Seveda, včasih tudi drastičen govor ni neprimeren, primeri „Novo pisarijo,“ gre se samo zato, kje in kako se kaj pove.

Gospod Oton Zupančič je gotovo nadarjen pesnik, morda najnadarjenejši med živečimi. Ker se je pa odpravil na pot „brez ciljev in brez cest“, ni izmeril nebeške plani, ko je bil najvišji dan, ampak je zašel v ploho besed. Ako bo še nadalje premišljeval sam s seboj, bo morda prišel do tega spoznanja, da mora tudi poezija, da bo resnična in potemtakem res lepa, biti zvezana z življenjem. Skupna narodova duša in skupna narodova misel mora biti umetniku kriterij. Kar ona reče: „ne razumem“, ne more biti umetno in ne more biti lepo. Treba se vrniti nazaj, odkoder smo izšli — k duši naroda — in jo obogatiti z izkušnjami in z deli misli, volje in čustva naše individualnosti. Dr. L. L.

09650

Dr. M. Murko: **Geschichte der älteren südslavischen Litteraturen.** Leipzig, 1908. — V zbirki Amelang: Die Litteraturen des Ostens in Einzeldarstellungen, fünfter Band. — Dobi se v Katoliški Bukvarni, cena 6 kron, vezana knjiga 7 kron 20 vin. — Slednjič smo dobili knjigo, ki se je že dolgo obetala in so jo že mnogi željno pričakovali. Seveda smo bili, ko smo jo pogledali in prebrali naslov, nekoliko razočarani, a kmalu smo se prepričali, da ne v svojo škodo. Pričakovali smo: „Zgodovine jugoslovanskega slovstva“, kakor je n. pr. prof. Brückner v isti zbirki napisal: „Zgodovino ruskega“ in „Zgodovino poljskega slovstva“. Toda dobili smo v polovici navadnega zvezka samo „Zgodovino starejšega jugoslovanskega slovstva“.

Pisatelj nam pa v predgovoru razloži, zakaj je to storil in mi mu moramo prav dati.

Dandanes ne moremo več govoriti o kakšnem skupnem „južnoslovanskem slovstvu“, toda nekaj je to obstajalo, in sicer na podlagi književnega delovanja svetih solunskih bratov. Seveda je v znanstveni obdelavi staro južnoslovansko slovstvo težko odtrgati od starega ruskega slovstva, ker sta med sabo v tesni zvezi. Ker se je pa zgodovina ruskega starega slovstva že močno obdelala, je bilo potrebno, da se enkrat primerno obdelata tudi staro južnoslovansko slovstvo.

S pričujočim delom se je pečal prof. Murko s predmetom, ki je za slavistiko načelne važnosti. Saj mora slovansko jezikoznanstvo in slovanska slovstvena

zgodovina, če hočeta imeti trdno podlago, izhajati iz književnega delovanja solunskih bratov. Učenjaku daje Murkova knjiga vesten pregled celega predmeta. Predvsem je pa ona pisana za širje, izobražene, a nestrokovne kroge, katerim bo služila v orientacijo.

V prvem delu podaje g. pisatelj narodopisni pregled južnih Slovanov, razpravlja o zamotanem južnoslovanskem narodnem vprašanju na edini znanstveno mogoč način in izraža nazore, katere bodo morali sprejeti tudi politiki v svoje programe. Etnografično so južni Slovani samo ena masa, imena Slovenec, Srb, Hrvat, Bulgar so le politična imena, katera so si v posameznih krajih nadevali včasih le bolj slučajno. Mi smo ena etnografična masa, katero loči politika, kultura, vera, včasih samo slučajno „prepričanje“ na več delov.

V drugem delu govori o zgodovini južnih Slovanov do časa, ko so razvili svojo književnost in o raznih kulturnih vplivih, ki so med njimi delovali.

PRESTOLNICA BOLGARSKEGA CARJA V SOFIJI

Koliko lastnosti, navad, ustanov naših pradedov, ki so se včasih pripisovali pristnemu slovanskemu značaju, se pri natančnejšem opazovanju izkaže kot produkt vplivov tuje kulture. Oni idilični stari Slovani, katere so nam nekdanji domorasli slavisti in po njihovem zatrjevanju celo šolske knjige tako lepo opisovali, so že izginili popolnoma. Naši pradedi so bili krepki, divji vojaki, znali so pobijati in ropati, da kaj, zmuhtani so bili v vseh vojaških rečeh, zato se niso dali tako radi iztrebiti, ampak so celo oni sprejeli v sebe celo vrsto tujih narodnostnih elementov. Bili so sposobni ustanavljati države in si osvajati tujo kulturo. Naša zgodovina ni tako idilična in melanholična, kot so jo nam včasih opisovali.

Jugoslovanska književnost se je pričela z delovanjem solunskih bratov. Komaj se dobi oseba v zgodovini, katero bi razni ljudje tako trgali vsak na svojo stran, kakor sv. Cirila in Metoda. O tem vprašanju bo prinesel „Čas“ v prihodnji številki informativen članek. Gosp. profesor Murko stoji na stališču panonske legende, kateri zaupa skoraj popolnoma. V resnici je to tudi edino mogoče stališče v tem vpra-